

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่องการใช้คำ ที่ ซึ่ง และอัน พอสรุปได้ว่า คำ ที่ ซึ่ง และอัน ใช้แตกต่างกันดังต่อไปนี้

ประการแรก คำ ที่ ซึ่ง และอัน ต่างเป็นคำที่อยู่ในหมวดคำไวยากรณ์ และทำหน้าที่ไวยากรณ์ดังนี้

๑. "ที่" มีที่ใช้จำแนกได้ดังนี้ คือ

- ก. เป็นคำนำหน้าประโยคประธานะ
- ข. นำหน้ากริยาวลี หลังคำกริยา "เป็น"
- ค. เป็นคำนาม^๑ X
- ง. เป็นคำบุพบท
- จ. ปรากฏในคำซ้อน
- ฉ. ปรากฏร่วมกับคำว่า "จะ" เป็นส่วนประกอบของกริยาวลี
- ช. นำหน้าหัวข้อของประโยค

๒. "ซึ่ง" มีที่ใช้จำแนกได้ดังนี้ คือ

- ก. เป็นคำนำหน้าประโยคประธานะ
- ข. เป็นคำเชื่อมแทน
- ค. นำหน้าหัวข้อของประโยค
- ง. นำหน้าหน่วยกรรมตรง

๓. "อัน" มีที่ใช้จำแนกได้ดังนี้ คือ

- ก. นำหน้ากริยาวลีให้เป็นนามวลี
- ข. เป็นคำเชื่อมแทน

- ค. เป็นส่วนหนึ่งของคำเชื่อมสรุปความ
- ง. นำหน้าหัวข้อ (Topic) ของประโยค
- จ. ปรากฏในคำชอน
- ฉ. เป็นคำลักษณะนาม

ประการที่สอง ถึงแม้ว่า ในบางกรณี ที่ "ซึ่ง" และ "อัน" จะมีการใช้เหมือนกัน แต่ก็สามารถแยกกฎเกณฑ์กรใช้ว่า ที่ใดควรใช้คำใดได้ ดังนี้

๑. ในกรณีที่คำว่า "ที่" และ "ซึ่ง" ใช้หน้าหน้าประโยคลดฐานะนั้น จะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันจะใช้แต่ "ที่" นำหน้าประโยคลดฐานะเท่านั้น ไม่ใช่ "ซึ่ง" นำหน้าประโยคลดฐานะ การใช้ "ซึ่ง" นำหน้าประโยคลดฐานะมีแต่ในภาษาโบราณเท่านั้น คือ รัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

๒. ในกรณีที่คำว่า "ซึ่ง" และ "อัน" เป็นคำเชื่อมแทน "ซึ่ง" จะทำหน้าที่เชื่อมประโยค ๒ ประโยค โดยแทนนามวลี กริยาวลี หรือประโยคที่นำหน้า และทำหน้าที่เช่นเดียวกับนามวลี หรือกริยาวลี ที่แทน มักใช้ในภาษาร้อยแก้วธรรมดา คือ เป็นภาษาชนิดบรรยาย ส่วน "อัน" จะทำหน้าที่เชื่อมประโยค ๒ ประโยค โดยแทนนามวลี หรือกริยาวลีที่นำหน้า และทำหน้าที่เช่นเดียวกับนามวลี หรือกริยาวลีที่แทน มักใช้ในภาษาร้อยแก้วที่ต้องการความสละสลวย เช่น พรรณนาโวหาร เทศนาโวหาร

๓. ในกรณีที่คำว่า "ที่" "ซึ่ง" และ "อัน" ใช้หน้าหัวข้อของประโยค "ที่" มีการใช้สมัยอยุธยาเพียงข้อมูลเดียว และมีการใช้สมัยรัตนโกสินทร์ตั้งแต่รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จนถึงปัจจุบัน โดยหัวข้อที่อยู่หลัง "ที่" จะมีฐานะเป็นประโยค ประโยคที่ตามมาอาจจะมีคำเชื่อมประโยคนำหน้า ทำหน้าที่เป็นบทขยายหัวข้อ "ซึ่ง" จะปรากฏในภาษาโบราณ คือ ในสมัยสุโขทัย อยุธยา จนถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยหัวข้อที่อยู่หลัง "ซึ่ง" จะมีฐานะเป็นนามวลี กริยาวลี หรือประโยค ส่วน "อัน" มีการใช้ตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนถึงปัจจุบัน โดยหัวข้อที่อยู่หลัง "อัน" จะมีฐานะเป็นนามวลี กริยาวลี หรือประโยค

ประการที่สาม ในแต่ละสมัยจะมีการใช้คำ ที่ ซึ่ง และอัน ที่แตกต่างกัน โดยแสดงเป็นตารางได้ ดังนี้

การใช้คำว่า "ที่"

การใช้คำว่า "ที่"	สุโขทัย	อยุธยา	รัตนโกสินทร์
๑. นำหน้าประโยคลดฐานะลงเป็น			
ก. นามวลี	—	—	มี
ข. ส่วนประกอบของนามวลี	มี	มี	มี
ค. ส่วนประกอบของกริยาวลี	—	—	มี
๒. นำหน้ากริยาวลี หลังคำกริยา "เป็น"			
ก. นำหน้ากริยาวลี	มี	มี	มี
ข. เป็นคำนามนำหน้ากริยาวลี	มี	มี	มี
ค. นำหน้าประโยคลดฐานะเป็นนามวลี	—	—	มี
๓. เป็นคำบุพบท	มี	มี	มี
๔. ปรากฏในคำซ้อน	มี	มี	มี
๕. ปรากฏร่วมกับคำว่า "จะ" เป็นส่วนประกอบของกริยาวลี	—	—	มี
๖. นำหน้าหัวข้อของประโยค	—	มี	มี

การใช้คำว่า "ซึ่ง"

การใช้คำว่า "ซึ่ง"	สุโขทัย	อยุธยา	รัตนโกสินทร์
๑. นำหน้าประโยคลดฐานะลงเป็นนามวลี	—	—	มี
๒. เป็นคำเชื่อมแทน	มี	มี	มี
๓. นำหน้าหัวข้อของประโยค	มี	มี	มี
๔. นำหน้าหน่วยกรรมตรง	มี	มี	มี

การใช้คำว่า "อัน"

การใช้คำว่า "อัน"	สุโขทัย	อยุธยา	รัตนโกสินทร์
๑. นำหน้ากริยาวลีทำให้เป็นนามวลี	มี	มี	มี
๒. เป็นคำเชื่อมแทน	มี	มี	มี
๓. เป็นคำเชื่อมสรุปความ	—	มี	มี
๔. ปรากฏในคำซ้อน	มี	มี	มี
๕. นำหน้าหัวข้อของประโยค	มี	มี	มี
๖. เป็นคำลักษณนาม	มี	มี	มี

จะเห็นได้ว่า ในแต่ละสมัยมีความนิยมใช้ คำ ที่ ซึ่ง และอัน แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเห็นว่า ควรที่จะศึกษา คำ ที่ ซึ่ง และอัน ในเชิงประวัติ คือ ศึกษาถึงที่มาของคำทั้งสามนี้ว่า มีความเป็นมาอย่างไร อาจจะมาจากภาษาอื่น หรืออาจจะมีมาแต่เดิมในภาษาไทย เพราะจากกรสัทภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่า

๑. ภาษาในถิ่นต่าง ๆ ของไทย คือ เหนือ อีสาน และใต้ ไม่ปรากฏการใช้ "ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน มีแต่คำ "ที่" นำหน้าประโยคลดฐานะเป็นส่วนประกอบของนามวลี และ "อัน" เป็นคำเชื่อมแทน

๒. ภาษาเขมรไม่มีคำที่สะกดเช่นเดียวกับ ที่ ซึ่ง และอัน มีใช้แต่ "ฐึ" อ่านว่า "คอ" ไทยแปลว่า "ซึ่ง ซึ่ง เป็น อัน" เช่น ทูรพุกฐึปุรเสีว (ทูรียัยคอปุรเอเซอร์) ทรัพย์อันประเสีรัฐ และ "แกลล" อ่านว่า "แคล" แปลว่า "ที่ ซึ่ง อัน" เช่น พากุยแกลลคุรุณิยาย (เปี้ยกแกลลคุรุณิเยีย) คำที่คุรุพุก *

๓. ในภาษาจีนโบราณประมาณ ๒๐๐ ปีก่อนคริสตกาลมีการใช้คำในบริบทที่ใกล้เคียงกับ "ซึ่ง" โดยเขียนว่า "𠄎" ออกเสียงว่า "ฐึ" เช่น

wāng jī bùwāng

แปลว่า กษัตริย์ ที่, ซึ่ง ไม่ปกครองอย่างกษัตริย์
(ซึ่ง) กษัตริย์ไม่ปกครองอย่างกษัตริย์

Gwójyā jī gūngtsūn gūngrūng shr wōmende lēsāng

แปลว่า ประเทศ ที่, ซึ่ง อยู่ร่วมกัน รุ่งเรืองร่วมกัน เป็นของเรา อุดมคติ
(ซึ่ง) ประเทศจะอยู่ร่วมกันและรุ่งเรืองร่วมกันนั้น เป็นอุดมคติของเรา

*คณะกรรมการทุนพระยาอนุমানราชชน, พจนานุกรมเขมร-ไทย ฉบับทุนพระยาอนุমানราชชน เล่ม ๑ ก-ค (พระนคร : โรงพิมพ์เลียงเชียงจงเจริญ, ๒๕๑๗), หน้า ๑๔๐ และ หน้า ๑๕๐.

ต่อมาในสมัยจีนกลาง จนถึงปัจจุบัน (ประมาณ กรุงสุโขทัย จนถึงปัจจุบัน)
จีนใช้แต่คำ "te" ตรงกับภาษาไทยว่า "ที่" เช่น

Chèi yáng tsuò te hǎo

นี้ อย่าง ทำ ที่ ดี

แปลว่า

(ที่) ทำอย่างนั้นนี่ดีแล้ว

(ในเวลา^{ที่}แปลเป็นภาษาไทยไม่นิยมใส่คำ "ที่")

Tā mǎi te shū

เขา ซื้อ ที่, ซึ่ง หนังสือ

แปลว่า

หนังสือ^{ที่}เขาซื้อ

จะเห็นได้ว่า "ที่" ในภาษาจีนมีลักษณะที่น่าสนใจ คือ ใช้นำหน้าประโยคลดฐานะ
เหมือนกับในภาษาไทย ซึ่งถ้าหากพิจารณาว่า เป็นตระกูลภาษาเดียวกันแล้ว ก็อาจจะมีการ
ใช้ที่สลับเนื่องกันมา โดยไม่จำเป็นที่จะต้องมีการถ่ายทอดให้แก่กัน หรือ อาจจะเป็นการ
ถ่ายทอดทางภาษา เมื่อมีการติดต่อกันระหว่างจีน กับไทย เรื่องนี้ถ้าได้มีการศึกษา
ในเชิงประวัติอย่างละเอียดแล้วก็จะอาจได้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของคำ ที่ ซึ่ง และ
อัน รู้ถึงความเกี่ยวของของภาษา และวิวัฒนาการของภาษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์
แก่ผู้สนใจเป็นอย่างยิ่ง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย